

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 7.

V Ljubljani, v soboto 18. februarja 1899.

Letnik IV.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne izvzemši dne 25. februarja in 29. julija. — Naročnina je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 7 novč. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“, Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od 9—12 ure dop. in od 2—4 pop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Boj zoper konsumente.

„Narodova“ stranka je postala zajedavka. Ker ničesar ne dela za narod, sesa na posameznih njega delih, da si ohrani življenje. Namesto pozitivnega dela skuša si ta žalostna klika sedaj pomagati s prepariranjem trgovcev v svoje strankarske namene. Veliki boben „Narodov“ je zopet na delu. Trgovce treba podkuriti in jih naščuvati zoper njemu nasprotno stranko, da bodo držali stranko. „Narod“ dobro ve, da je „Slovenčeva“ stranka sklenila, da se ne zavzema več za konsumna društva sploh. „Narod“ vse dobro ve, saj je „Slovenec“ o tem pisal, a vender hoče podkuriti trgovce in kramarje zoper sovraženo stranko. S tem naj se doseže zaželeni namen.

Glede konsumnih društev izrekli smo mi svoje mnenje že pred letom dnij, ko smo govorili o pravih punkcijah. Naše mnenje je i sedaj isto, namreč: konsumna društva so sementertja koristna in potrebna, vlasti tam, kjer je mnogo delavskega ljudstva, in na kmetih tam, kjer kmet ne prideluje večine konsumnih potreb, n. pr. ponekod na Krasu. Kot prehodno politično orožje pa naj se snujejo konsumna društva v obmejnih krajih, na Koroškem, Štajarskem in Primorskem, kjer je trgovina v rokah naših narodnih nasprotnikov.

Namesto konsumnih društev na kmetih, kjer je bogata produkcija v konsumnih pridelkih, naj se pa snujejo gospodarske zadrage za nakup rečij, ki jih potrebuje kmetijstvo, in za združno razpečevanje kmetijskih pridelkov. Te gospodarske zadrage naj se brigajo za povzdigo produkcije pridelkov vsake vrste, kakor žita, vina, mleka, sira, masla in lesa, ter naj ugodno spravljajo v denar dotične produkte.

Delavska konsumna društva pa priporočamo za delavska središča, namreč za industrijske kraje. In zakaj? Delavec mora pri omejenem zaslužku gledati na ekonomično izrabo vsakega krajcarja. Znano pa je, da delavec kupuje večkrat iz tretje, četrte roke, da on plačuje najdražje in dobiva najslabeje blago. Na to vpliva takozvani „puf“, iz katerega se delavec skoraj izkopati ne more.

Delavsko konsumno društvo, kot del stanovske organizacije, sili delavca k štedljivosti, ker se zahteva zadružniški delež, obvaruje ga, da se lahko mišljeno in čez mero ne zadolži in mu nudi zanesljivo blago po zmerni ceni, na kar lahko sam vpliva na občnem zboru. Delavska konsumna društva so poleg drugih društev delavskih slojev velike važnosti za izboljšanje moralnega in materialnega položaja delavskih rodbin. Konsumnih društev na kmetih priporočali bi zlasti v Istri. Tam snovati konsumna društva ni nikaka pregreha, ampak dobro delo. Prepričali smo se na lastne oči, kako plačuje isterski kmet svojo koruzo in druge potrebščine pri lahonskih trgovcih. Vzame na upanje koruze in drugih potrebščin pri trgovcu. Ta mu je dá po ceni, ki je na videz primerna. Procente pa, kakor kupno ceno za živila plačuje kmet in natura, v grozdju in vinu, nastopno leto. Kmet ne plačuje po 6 ali 10, temveč po 100 procentov. Zato pa le idite v istrsko in pogledajte nekoliko v mesta. Tam je

skoraj v vsakem gnezdu kak bogataš, ki šteje na stotisoče, okoli in okoli je pa samo kmetijski proletarjat. Ti bogataši žive od ljudstva in s svojo kupčijo mu ne jemlje samo suknje, temveč celo srajco. In sedaj vprašamo; kdo ima tako drzovito čelo, ki bi trdil, da so konsumna društva sploh nepotrebna?

A sedaj se napoveduje v „Narodu“ boj zoper konsumna društva sploh. To je napačno in tudi nepolitično. Napačno je, ker so konsumna društva za gotove kraje in gotove sloje potrebna, nepolitično pa, ker jeden interesovani sloj prodajalcev napoveduje boj konsumentom. Kupci se združujejo, da uduše združevanje konsumentov! Tako počenjanje rodilo bo le odpor, ki bo trgovcem neizmerno škodoval. Ne želimo si tega boja, ker ga ni potreba; imamo drugih bojev dovolj. Zato pa izpregovorimo na adresu trgovcev par besedij.

Trgovski stan ostane tudi zanaprej, dasi se nekatere vrste prekupčevanja v bodoči socialni evoluciji spremene, nekatere celo pogube. A to je neizogibno. Nespametno bi bilo, socialni evoluciji nasprotovati, ker je nezadržljiva. Bilo bi tako, kakor če bi gostilničarji ob državni cesti hoteli preprečiti zidanje železnic, ali če bi rokodelci zahtevali odpravo strojev. A naš gmotno še precej dobro podprti trgovski stan ne bije eksistenčnega boja. Slovenski trgovec ima pri nas še široko polje. Svojo skrb naj obrača na to, da ustvarja nove trgovine v slovenskih krajih, kjer nemškutarski trgovec od slovenskih grošev uspeva. Lansko leto bil je o veliki noči v našem listu dopis iz trgovskih krogov, ki je trgovce opozarjal, kaj bodi delo njihovega stremjenja in organizacije. Nismo zoper shod slovenskih trgovcev in še želeli bi ga, ako bi mu bil namen, organizovati slovensko trgovino po slovenskih krajih in v skupni organizaciji izpodrivati nemške trgovce iz naših krajev. Sedaj, ko je ustanovljena „Naša straža“, bi uprav to društvo pomaglo marsikateremu trgovcu do kruha v obmejnih in jezikovno mešanih krajih.

Glede konsumnih društev pa svetujemo trgovcem, da naj v tej zadevi iščejo na kak način z merodajnimi snovatelji društev kompromisa. Tako bode za trgovce vseh boljši in boj, katerega hoče zasnovati nepatrijotična roka v strankarske namene, bode izostal na korist trgovcev samih. Kjer se brez konsumnih društev izhajati dá, se ne bodo osnovala, in le tam, kjer so delavska središča, tam, kjer trgovina s svojimi obroči čez mero hoče zaslužiti, se bodo snovala taka društva. Če bo pa shodu trgovcev namen, da uduši sploh vsako zadružno gibanje, potem je pa boj neizogiben in račun tega boja plačal bode — trgovec. Ker bi pa ta boj bil na veliko škodo Slovincem, ker bi naše bojne moči uporabljali v mejsebojno klanje, namesto da bi jih rabili proti svojemu narodnemu in ekonomičnemu nasprotniku Nemcu in Italijanu, se tega boja ne veselimo ter apelujemo na razsodnost zadevnih krogov, da ta boj preprečijo.

Sedaj pa še par besedij o „Narodovi“ gonji. Sedaj je „Narod“ zoper vsako konsumno društvo in zoper vsako gospodarsko zadrugo. V pravih punkcijah iz lanskega leta so bili isti kolovodje še pogojno za konsumna društva in brezpogojno za produktivne zadrage. V jednom

letu so obrnili plašč popolnoma, ker tako bolje kaže. Pred leti, ko se je snovalo uradniško konsumno društvo v Ljubljani, ni bil „Narod“ niti z jedno besedo proti njemu. So pač principi, ki se oblečejo in slečejo kakor zimska suknja. Brezuspšno bi bilo, kazati na Nemško ali Francosko ali Ameriko, kjer imajo konsumne in produktivne zadrage, a vzlic konkurenci zadrug cveto trgovine posameznih trgovcev drugače kakor pri nas. V gospodarskem konservativizmu in v gospodarski reakciji ni zagotovljena eksistenca trgovine, pač pa v strokovni naobrazbi, podjetnosti in prilagoditvi novim razmeram, tu je bodočnost naših samostojnih trgovcev. Kolo časa se vrti, promet dobiva s časom drugačne forme.

Neprijatelj trgovcev je oni, ki jih ščuva v brezuspšen in nepotreben boj s konsumentom, a brezvesten je oni, ki izrablja kratkovidnost nekaterih trgovcev v strankarske namene, ne meneč se zato, da tak boj utegne Slovenstvu neizmerno škodovati.

Pero za peresom odpada z drevesa, ki se imenuje program narodne stranke. Odpovedali so se vsakteremu gospodarskemu programu, ki so si ga zarisali v resolucijah slovenskega shoda l. 1894.

Odpovedali so se političnemu programu. Občno volilno pravo bilo jim je smoter, a na poti do njega so prišli do drugega smotra, do omejitve volilne pravice. Le dvoje jim je še ostalo, s čimur hote slepiti ljudi, namreč gonja na duhovnike, češ duhovnik je sovražnik slovenskega naroda, in gonja proti konsumnim društvom in zadrugam sploh. Potrebna se jim zdi le še jedna zadruga, to je delniško društvo „Narodne tiskarne“, kjer se tiska „Narod“, ki je orožje, služeče v ohranitev mandata dr. Tavčarju. Vse drugo naj pa odnese povodenj. K temu sekundujeta demokrat Hribar in socialni demokrat dr. Slanc.

Razumno nam je, ako si hoče trgovski stan pomoči, saj si vsak stan brani svojo kožo, vender si pa z napovedjo boja konsumentom ne bode trgovina nič pomagla, doletelo jo bode baš nasprotno. To je naše prepričanje in bližnja bodočnost nam bo dala nedvojbeno prav.

Ypsilon.

Izvirni dopisi.

Iz trgovskih krogov. (Izvirni dopis.) 16. februarja. Žalostna je trgovina mej Slovinci. Poplavljajo nas tujci. Namestu boja proti vsem konsumnim društvom naj bi rajše g. dr. Tavčar in njegova stranka iskala sredstev, da se slovenski trgovec povzdigne na tisto stopinjo izobraženosti, ki je predpogoj razvoju njegove trgovine. Treba nam je domače trgovske šole! Ali bi je ne mogla ustanoviti dežela in ljubljansko mesto. Tu naj bi bilo delo naše trgovske zbornice in njenega „prezidenta“!

Hrvati imajo že hrvatske trgovske šole, o katerih se nam Slovincem jedva sanja, dasi bi bila za nas trgovska akademija važnejša nego sama univerza. Mej našimi severnimi brati Čehi je vse živahnejše. Samo v kraljevini češki in mejni grofiji moravski je 5 čeških trgovskih akademij in to v Pragi, Plznu, Prostějovu, Chru-

dimu in Brnu; poleg tega sta pa še dve nemški akademiji, v Pragi in Brnu. Vkljub visoki šolnini (120 gld.) je vse polno slušateljev. Praška „Češkoslovenska akademie obchodní“ na pr. je še celo vrlo izbirčna pri sprejemanju.

Koliko je pa še le privatnih trgovskih šol med Čehi! V Pragi jih je šest. Izmej najboljših je vys. c. kr. mistodržitelství koncessovana obchodni škola prof. Ad. Eckerta“ na Vaclavskih naméstih č. 66., v kateri je dolgost studija odvisna od slušateljeve (ičine) marljivosti. Šolnina je za celi kurs 80 gld. Poučuje se v vsem potrebnem.

Seveda je pri Čehih trgovsko šolstvo še na precej nizki stopinji, premda se bujno razvija. V novejšem času so se začeli Čehi še posebno zanimati za svoj trgovski naraščaj, v čemur bi jih nam Slovencem trebalo prav posebno posnemati. Letošnji „Obchodni listy“ obečajo v uvodnem članku mej drugim i to, da se bodo s posebno vnemo zanimali za trgovsko šolstvo in trgovske vede. In res. Takoj za uvodnim člankom čitamo lep članek „Obchod vyvozni a naše obchodní skolaství“, o katerem pozneje enkrat izpregovorim.

„Obchodni listy“ so revija, katero izdava enkrat mesečno Fr. Hlaváček, bivši urednik „Hrv. Misli.“ Lastnik „Obchodnih listů“ je pak „Češské obchodní museum v Praze“. Stojte na leto 2 gld. 40 kr. No, in ne samo „Obchodni listy“, ampak skoro vsi boljši časopisi imajo to vprašanje na dnevnem redu, še celo „Narodni Listy“ so prinesli pred kratkim dva članka o mladem češkem naraščaju trgovskem izpod peresa nekoga Ružičke.

Ni čuda, kajti kdor le gleda na svetovno tržišče, ta vidi, da nam treba nujno visoke trgovske izobrazbe, ako se nočemo dati pojesti tuji, sp. germanski konkurenci. Samo malo poglejmo mej Nemce, kako energično se oni bore z Angleži za prevlado in kako jim od dne do dne rase kapital. Tu ne mislim avstrijskih kričačev — nacionalcev, ampak onih žilavih dušgori pri severnem morju, v porenskih pokrajinah in tam od Lipskega do in preko Berlina . . .

Kako in kaj pa mi? Nič! In vender, kadar človek pogleda na Trst, na jadransko morje, no, na celo našo domovino, tedaj si misli: i mi moramo drugače, realneje i misliti i delati. Ne pošiljati peticij za nas gluhim ušesom, ampak opreti se na svoj razum, dlan in žep.

Po našem mnenju bi bila sveta dolžnost naših petičnih patriotov, da se zbero in se dogovore o ustanovitvi slovenske trgovske akademije v Ljubljani. S tem bode mnogo storjenega tudi za našo mladino, kateri bo na ta način odprta zopet nova pot v širni svet, kakor tudi za razvoj naše zanemarjene trgovine.

Trgovska akademija je za nas vitalno vprašanje. Za uresničenje pak treba samo malo resnega dela in malo dobre volje gotovih ljudi.

Iz Kamnika, 17. februarja. Naši liberalci, oziroma njih vodja, nekdanji župan slabega spomina, so se zopet enkrat pošteno blamirali. 14 meščanskih sinov v zvezi z nekaterimi uradniki so priredili nedolžno predpustno veselico; s tem so si pa nakopali jezo naših liberalcev, ki menijo, da se ne sme nič zgoditi, razven pod njih egido. Nekdo — menda neki zakotni pisatelj — nazval jih je v „Slov. Narodu“ nezrele mladeniče ter predbacival jednemu izmej njih, da je pregovoril dva uda mestne godbe, da nista sodelovala pri čitalnični veselici. Ta dva sta pa javno izjavila, da sta pripravljena pod prisego potrditi, da sta se le radovoljno brez kacega pregovarjanja odtegnila sodelovanju, na kar je obdolženi „nezreli mladenič“ po vsej pravici v „Poslanem“, „Sl. N.“ dotičnega dopisnika „Slov. Naroda“ oziroma vodjo naših liberalcev, ki se je izdal za dopisnika, postavil na laž.

To je cela historija klavnega poraza moža, ki hoče biti steber kamniških liberalcev in se sili povsod v osredje kljub svoji nezmožnosti, katero je že večkrat pokazal. Verujemo, da je britko, če mora kdo tako debelo požreti in se dati vgnati v kozji rog od nezrelih mladeničev, ki so se pa pokazali bolj zrele, kot je imenovanemu možu ljubo. Toda ni mu še dovolj blamaže! Sedaj grozi celo s tožbo, s katero bo pa

še bolj sijajno pogorel. Kakor mu drago! V svoji trmoglavi neprevidnosti in ošabnosti je zadnji čas ustrelil par kozlov, katere bo pa zelo težko prebavil.

Mož ima res smolo, da ga moramo pomilovati. Pred par tedni se je široko razkoračil v „Slov. Narodu“, da Kamničani ne maramo za nadučitelja Tržičana Okorna, češ da je nemškutar itd. Ne vemo, koliko je na tem resnice, trdimo pa mirno, da je baš dotični dopis največ pripomogel vsled svoje grozeče, pri vsem tem pa vender prav smešne nadutosti, da je baš ta bil imenoval za nadučitelja. — Istotako je menil, da on kot privilegovani dopisnik „Slov. Naroda“ v tem listu blati kogar hoče in kakor hoče, kar se mu je pa izjalovilo. Mož zelo rad županuje, predseduje, zboruje, dopisuje in kar je tacihi stvari, kjer lahko pokaže svojo osebito, toda povsod se kaže njegova nesrečna roka. Pod njegovim županovanjem se je mestna občina po nepotrebnem obremenila z novimi dolgovi, pod njegovim predsedstvom čitalnica hira in ziblje se v sladkem spanju.

Hoteli smo še jedno reči o občinskem svetu. Slovenske občine se oglašajo druga za drugo s peticijami za slov. vseučilišče in višje deželno sodišče v Ljubljani. Kamnik seveda molči. Sklenilo se je, da se sedanja okrajna posojilnica pretvori v mestno hranilnico; no, pa gospodje so to že pozabili, ker bi to morda bolelo njih žepe. Še precej imamo povedati, posebno glede zadnje zadeve: pa naj zadošča za danes.

S Štajarskega, 17. febr. (Konsumna društva, naša duhovščina in „Slov. Narod“.) Čudno, čudno! „Sl. Narod“ je lansko leto opravljal svoje herostratsko delo na Primorskem, letos je že zabavljal na Kranjskem čez vse, kar ni pod njegovo komando, v listu z dne 11. februarja pa piše „za slogo na Štajarskem“. Sloga pri nas je namreč po njegovem mnenju v strašanski nevarnosti radi tega, ker snujejo baje sami duhovniki ravno zdaj več konsumnih društev. No, naše mnenje o konsumnih društvih je to: Ta društva so po nekaterih krajih potrebna. Kjer bi imelo slovensko ljudstvo nositi denar zagrizenim „Wolfvcem“, je vender tolje, da si samo ustanovi konsumno društvo! In takih trgovcev na slovenskem Štajarskem je prav veliko. Kjer so pa večinoma narodni, pošteni trgovci, tam je neumno ustanavljati konsumna društva. A reči se mora, da i narodni trgovci večkrat ne storé svoje dolžnosti, ker nimajo ali potrebnih rečij v zalogi, ali pa slabo blago za — drage denarje. Splošno pa postrezajo narodni trgovci ljudstvu res kolikor je mogoče. In tudi razmerje med trgovci in duhovščino na celem spodnjem Štajarskem, razven par izjem, je prav dobro, da ne rečem srčno. Kako bi torej duhovniki v takih krajih snovali konsumna društva? Če se zdaj res snuje kje konsumno društvo, mi je, razven enega slučaja, neznan. Če se pa res še kje drugje snuje, morajo snovatelji, ali ljudstvo, že imeti za to svoje vzroke. Dalje ni nikakor res, da bi duhovniki stali na čelu celemu gibanju. Znan je slučaj, da je ljudstvo hotelo tu v čisto slovenskem kraju ustanoviti konsumno društvo, a ni ga ustanovilo, ker duhovščina ni šla temu na roko. No, „Slov. Narodu“ ni mar resnica. „Slov. Narod“, čifutski list, po nedolžnem napada vso štajarsko duhovščino. Trdi v svojem članku z dne 11. febr., da bo duhovščina s snovanjem konsumnih društev postala grobokop Slovenstva na Štajarskem. Kdo je grobokop slovenstva? Ne li klika „Slov. Naroda“, ki je bila na Kranjskem zvezana z Nemci protirodnim bratom, in sicer s takimi Nemci, s kakoršnimi imamo mi štajarski Slovenci vedni boj za narodni obstoj? Kdo je grobokop Slovenstva? Ne li „Sl. Narod“, katerega večkrat hvalijo bratci po duhu, nemški židovski listi? Kdo je grobokop slovenstva? Klika „Slov. Naroda“, ki je ravnodušna, še več, ki hujska proti „Naši straži“, katere namen je ravno podpirati trgovce in obrtnike ob naši nemški meji? Duhovščina na Štajarskem pa ni grobokop Slovenstva in nikoli ne bô, pač pa je imeniten, če ne najimenitnejši steber narodne brambe.

Sama duhovščina na Štajarskem je v zadnjih dveh letih več storila za narodni obstoj slovenskega naroda, kakor „Narodova“ klika ves čas svojega životarenja. (Že g. Gomilšek v Jarenini je več storil! Opom. ured.) O delovanju požrtvovalnih rodoljubov svetnega stanu ne govorim, ker je napadena samo duhovščina. „Narod“ piše: „Štajarska duhovščina hoče zdaj uprizoriti gospodarski boj, ne proti našim nasprotnikom, nego proti narodnim trgovcem in obrtnikom. V tem, ko pušča nemške trgovce in obrtnike lepo v miru, ako jih že ne podpira itd.“ Tako tedaj! Slovenska duhovščina hoče uprizoriti boj proti narodnim trgovcem, če kdo tu ali tam ustanovi konsumno društvo. Kaj takega more pisati le „Slov. Narod“, ki je imel pri pisanju tistega članka najbrže ta glavni namen: zadati eno štajarski duhovščini. Duhovščini se tu tudi predbaciva, vsaj med vrsticami, mlačnost nasproti narodnim in prevelika prijaznost nasproti nemškemu trgovcem. No, resnica je, da duhovščina na Štajarskem podpira skoraj brez izjem le narodne trgovce in obrtnike. Če dr. Gregorec kupuje pri kakem Nemcu, s tem ne kupuje še vsa duhovščina. Sploh pa ima isti dr. Gregorec vedno manj upliva. — Končano! „Slov. Narod“ naj hujska, kakor mu drago, išče naj hvale pri „Tagespošti“, saj pri nas nima veljave, ker ni list kake stranke, marveč le klika, ki je zatajila slovensko geslo in gazi po blatu. Mi pa, rojaki štajarski, svetni in duhovni, pustimo osebnosti pri miru in bodimo združeni povsod, združeni za narodno delo! Proč z Brankoviči, proč z Milotami in Dežmani, živela sloga!

Politiški pregled.

Položaj. Uradna „Wiener Zeitung“ je objavila cesarjevo pismo, s katerim so sklicani gališki, gorenje-avstrijski, moravski in solnograški deželni zbor na 20., dalmatinski na 22. in bukovinski na 25. t. m. Ostali se sklicujejo meseca marca. Štajarski deželni zbor baje radi tega še ni sklican, ker bi bilo v njem preveč nemškonacionalnega ropotanja. Na Češkem vlada pripravljiva „spravo“. O spravi z Nemci je pošteno besedo povedal Schönerer. Nemškonacionalna stranka ga je povabila, naj se posvetuje z njo o skupnih zahtevah nemške opozicije, a mož je odgovoril, da se ne razgovarja prej, predno niso odpravljene vse jezikovne naredbe. Slovani se morajo brezpogojno odpovedati vsem nepravilnim potom pridobljenim pravicam, vsa politična vprašanja se morajo podrediti pod najvišji interes. Nemstva in slovanska premoč se mora odpraviti posebno z izločitvijo Galicije — potem bi bila pa sprava z Nemci. Res pameten načrt! Kako resno mislijo Nemci s spravo, kaže to, da jih je skrajno zbedel manifest čeških drž. poslancev, ki pravi, da ustavna kriza se da rešiti le tako, ako se povrnejo javne oblasti k pravici v vsem državnem organizmu. Manifest pojasnjuje, da Čehi ne zahtevajo nikakih predpravil, temveč samo enakopravnost, ter pozivlje narod češki, naj ima pred očmi resnost položaja. Nemci kar besne vsled teh pravičnih besedij. Načelo enakopravnosti zamačavajo Nemci, zato pa naj vlada ne pričakuje, da bodo Slovani v Avstriji na ljubo „miru“ žrtvovali se in zatajevali se tako, kakor so se vedno doslej. Sprava z Nemci je nemogoča, s tem dejstvom naj vlada računa ter naj se opre na Slovane, ki jedini morejo zagotoviti Avstriji bodočnost. S preziranjem slovanskega elementa pa razpade zgradba.

Najvišje sodišče je dobilo novega predsednika dr. Habietineka, ki je češkega mišljenja. Star je 69 let ter je bil minister v Hohenwarthovem kabinetu. Dosedanji predsednik, že izza „Culturkampfa“ žalostno znani bivši minister Štremayr, je šel v pokoj. Na Habietineka mesto je pršel bivši finančni minister dr. Steinbach. Nemški listi že ves teden kolnejo radi imenovanja Slovana dr. Habietineka prvim sodnikom Avstrije.

Sestanek vladarjev v Celovcu. Po „Vaterlandu“ javljajo razni listi, da pride o priliki letošnjih velikih cesarskih manevrov v Celovec več vladarjev. Menda prideta tja tudi ruski car in nemški cesar.

Rokitanskega „Bauernbund“ vlada ni razpustila samo radi prestopka pravil, nego tudi radi krive. Preiskava po § 446. drž. zak. je v teku. Nemška katoliška ljudska stranka je že ustanovila svoj „Bauernbund“.

Grof Gundaker Wurmbrand, štajarski dež. poslanec, je odložil svoj mandat.

Nemška neumnost se je pokazala v knjigi, katero je nedavno izdal predsednik „Südmarke“, poslanec in vseučiliški (!) profesor dr. pl. Hoffman. Knjiga razpravlja boj za Nemštvo na Štajarskem, Koroškem, Kranjskem in na Primorskem. Nemški otoki na Kranjskem so po Hoffmanovem mnenju: Ljubljana, Šiška, Postojna, Mokronog, Škofja Loka, Rateče, Kranj, Moste pri Ljubljani, Litija, Zagorje, Idrija, Radovljica, Begunje, Novo Mesto, Kamnik, Metlika, menda zato, ker se semtertja dobi nekaj nemških uradnikov. Bog daj norcem pamet! Da se predsednik „Südmarke“ zadira sosebno goreče v narodno odločnost slovenskih krščanskih socialcev, je popolnoma naravno. So pač slovenski kršč. socialci skazili marsikak nemški računček!

Graški občinski svet je samo v seji dne 13. t. m. določil 27.000 gld. nemško-narodnim svrham.

David Starčević je, kakor znano, pristopil k Frankovi „čisti“ stranki prava. Od 271 njegovih volilcev mu je radi tega izreklo nezaupnico na posebnem shodu 240 volilcev. Tudi ostali bi mu bili izrekli nezaupnico, da so bili doma.

Hrvatski sabor je izvolil svojim predsednikom Gjurgjeviča.

Atentat na nemškega cesarja v Aleksandriji, o katerem smo tudi mi poročali, ni bil resen Bombe, s katerimi so „anarhisti“ nameravali usmrtiti nemškega cesarja in katere so našli pri gostilničarju Pinelliju, je podvrigel neki italijanski agent, da oslavi svojo vestnost. Agent je že priznal svoj čin.

Razžaljenja nemškega cesarja. Neobičajno strogo se kaznujejo v Nemčiji oni, ki žalijo osebno čast cesarja Viljema. Govori se, da je bilo samo v mesecu januarju obsojenih 48 oseb radi razžaljenja cesarjeve osebnosti. Koliko ljudij je bilo radi tega zadnjih 10 let kaznovanih, uvidi se najbolj iz tega, da znaša kazenska doba, vseh teh „hudodelnikov“ 2600 let! Pač se lahko trdi, da cesar Viljem i v Nemcih samih ni nič kaj priljubljen in da so hudo trhla tla pod njim!

H katoliški veri je prestopilo v Anatoliji 45 armenskih in 19 nestorijanskih sel s 100.000 prebivalci. Porta noče pripoznati tega prestopa, zato se pričakuje konflikt med njo in Vatikanom.

V Macedoniji je grozila bukniti ustaja. Sedaj javljajo iz Sofije, da so macedonski odbori sklenili mirovati, ker bi za ustajo sedaj ne bil pravi čas.

Filipini. Pri sedanjih praskah med vstaši in ameriškimi četami so bili vstaši vedno tepeni. Izgubili so precej mož. V Washingtonu je senat sprejel predlog, da se ne misli otoke stalno anektirati in prebivalcem dati državljanstva Zjedinjenih držav, nego uvesti samo vlado, ki bi odgovarjala željam in odnošajem prebivalcev.

Domače novice.

Ognjegasci, bodite možje! Jutri dopoldne bode na starem strelišču padla kocka. Zahteva po slovenskem poveljevanju pri gasilnem društvu v slovenskem mestu in pri slovenskem moštvu je tako pravična, da se ji more ustavljati le najzagrizenejša nemškutarja. Za moštvo bi bila torej uprav sramota, ako bi se udalo pritisku treh nemškutarjev in bi ne glasovalo tako, kakor se spodobi možem, ki ne potrebujejo nobenega jerobstva. Ognjegasci, Slovenci ste, slovenski je vaš jezik, zato jutri kvišku poštene svoje roke z navdušenim klicem: „Živel slovensko poveljevanje!“ Čehom in Hrvatom se poveljuje v domačem jeziku, pač čudno bi torej gledali pri bodoči ognjegasni slavnosti njihove čete, če bi slovenski ognjegasci v Ljubljani sramovali se svojega jezika. Ljubljani gotovo ne bode nazaj tekla, ako se namestu „Gut Schlaucha“ postavi domači „Na pomoč“, kakor je zatrjeval

po mestu gosp. Fr. Doberlet. Ostala ognjegasna društva po Slovenskem bodo vašo izjavo za slovensko poveljevanje pozdravila z iskrenim veseljem, ker res težko že gledajo sramotno izjemo. Nadejamo se, da jutri tudi možje, kakor g. Strizel in drugi stopijo odločno na površje. Laž je, da se moštvo do prihodnje slavnosti ne more naučiti najpotrebnejšega slovenskega poveljevanja. Jutri naj se vsak, kdor je možak in ima svojo glavo, odloči za slovensko poveljevanje. Zadovoljni bomo za zdaj, če bomo slišali pri slavnosti vsaj slovenski „Stopaj!“ in druge najnavadnejše izraze. Zakaj bi se cincalo in čakalo zopet jedno leto? Z odlašanjem bočejo ljudje alà Achtschin sploh vsako leto preprečiti slovensko poveljevanje, možje pa jim ne smejo sesti na take limanice. Slovenska javnost stoji za vsemi, ki bodo glasovali za slovensko poveljevanje in ne bode pustila, da bi kak nemški tovarnar radi glasovanja pestil slovenske delavce. Opazujte jutri vse, ki bodo za nemško komando! Slovenski možje: „Pozor!“ — „Na pomoč!“

Osebnost. Blagajnik na tukajšnjem južnem kolodvoru gosp. Anton Kozlevčar je imenovan postaje načelnikom v Borovnici. — Premeščeni so: gosp. Janez Smukavec zaradi bolehnosti z Blok kot kapelan v Horjul, gosp. Viljem Mlejnik iz Knežaka na Bloke. — V začasni pokoj je stopil gosp. Anton Medved, kapelan trnovski v Ljubljani. — Suplent na mornarski nižji realci v Pulju gosp. Josip Žilih je imenovan glavnim učiteljem na učiteljski v Kopru. — Začasni glavni učitelj na tukajšnji pripravnici gosp. Jan Benda je imenovan definitivnim glavnim učiteljem na učiteljski pripravnici v Celovcu. — Umrl je v ljubljanskem Leoninumu umirovljeni mašnik gospod Anton Brodnik, bivši profesor v Kranju in v Zagrebu, v starosti 68 let. — Načelnik žel. postaje v Borovnici, g. Ivan Witzman prestavljen je v Hrastnik namesto tamošnjega 40 let službujočega zdaj vpokojenega načelnika.

Pepelnico sta imela „Slov. Narod“ in „Slovenec“ že zadnjo soboto. „Narod“ je v dveh izjavah priznal, da mu je izpodletelo pri napadih na dr. Šušteršiča in na „Ljudsko posojilnico“ ter je vse te napade obžaloval in preklical. „Slovenec“ je pa isto storil o dr. Tavčarju in „Mestni hranilnici“. Prejeli smo o tem slovesnem pepeljenju od dveh veljavnih mož v Ljubljani dvoje dopisov. Prvi dopis z ostrim sarkazmom opisuje dva advokata, ki sta si javno opljuvala drug drugemu obraz, potem pa vzela v roke veliki kadilnici in se javno pokadila. Ako bi bili mi hudobni, objavili bi ta dopis. A šel je v koš. Drugi dopis, ki se strinja z našimi načeli, se pa glasi: Redek slučaj, ki se na Slovenskem v času domačega boja še ni pripetil, smo doživeli zadnjo soboto. Tužnim srcem gledal je vsak pravi rodoljub v bodočnost, ko je čital frivolni in neosnovani napad „Slovenskega Naroda“ na prvi denarni zavod katoliško-narodne stranke, na „Ljudsko posojilnico“. Naravno je bilo, da „Slovenec“ ni mogel molčati in da je branil zavod svoje stranke, češ lahko bi se isto govorilo o „Mestni hranilnici“ ljubljanski. Nasledki polemike na tem polju bi bili grozni za našo narodno-gospodarsko organizacijo; ne dali bi se desetletja izbrisati. Ne samo da bi slovenski narod trpel neizmerno škodo, izgubil bi tudi popolnoma zaupanje v domače denarne zavode in zatekel bi se zopet v — „Kranjsko hranilnico“, trdnjavo Nemštva na Kranjskem. Toda zgodilo se je, kar je sicer pravi narodnjak v srcu želel, a nihče — pričakoval. Ljuta nasprotnika v načelih glede gospodarske organizacije segla sta si bratovski v roke, poravnala javno svoj prepis, in „Slovenski Narod“ je zadnjo soboto pred celim svetom pripoznal, da je grešil, ter v jako rezkih izrazih obžaloval svoje napade na dr. Šušteršiča in „Ljudsko posojilnico“. Lojalno je objavil „Slovenec“ isto izjavo „o Mestni hranilnici“ in dr. Tavčarju, akoravno je bila njegova stranka frivolno napadena. Tako je bila stvar mirnim potom poravnana. Ta izgled nam kaže, da je vendar sprava mogoča, da je mogoče Slovincem skup živeti in delovati, ako bi le gotovim ljudem večkrat ne

manjkalo — dobre volje. Tu se je šlo za načela, katerih nasprotstvo se tako patetično vedno povdarja v listih in na shodih, in vendar se je nasprotstvo poravnalo, vendar se je strast umaknila — zdravemu razumu. Vplivi, ki so strast ukrotili, so nam neznani in sploh javnost ne ve, kaj je prepirajoči se stranki privedlo do sporazumljenja. Toda veliko bi se ne zmotili, ako bi trdili, da so interesi prizadetih oseb igrali važno ulogo. Bodi si temu kakor hoče, facit je, prišlo je do javno izraženega sporazumljenja v zelo važnem načelnem vprašanju. Logično moramo tedaj vprašati: ali bi ne bila taka poštena javna sprava tudi pri družih točkah mogoča, kjer se ne gre toliko za korist posameznih, pri kakem zavodu aganževanih oseb, ampak za občni blagor naroda? Le nekoliko samozatajevanja in prave ljubezni do naroda treba, pa bo šlo! Če se pa vedno le stan hujska zoper stan in vsak korak rodoljubov presoja z golega strankarskega stališča, potem ni čudo, da postaja prepad med strankama vedno širji in narod vedno bolj zbežan. Morebiti bo sobotni slučaj dal povod, da se Slovenci vendar enkrat vzdramimo k — resnemu delu. — „Deutsche Stimmen“ se zahvaljujejo „Narodu“ za napad na „Ljudsko posojilnico“ ter pravijo: „Wir werden unsere volle Aufmerksamkeit auch in Zukunft den clerikalen Gründungen zuwenden und noch öfter Gelegenheit finden uns für unschätzbare Fingerzeige dem „Slovenski Narod“ dankbar zu erweisen.“ Slovenski list, katerega glasilo nemških nacjonalcev tako hvali, smrdi.

Knezoškofovi zavodi. Dne 11. aprila snidejo se na povabilo knezoškofovo v Ljubljani vsi dekani ljubljanske škofije, kjer bodo pod predsedstvom škofovim imeli razgovor o nameravanih škofovih zavodih, ter se bodo predložili načrti in računi. Načrte bo napravil hrvatski arhitekt Vaucaš. Zato si bode ogledal enake zavode na Dunaju, v Celovcu in Briksenu. Iz gotovega vira smo tudi izvedeli, da je Njegovo Veličanstvo presv. cesar Franc Jožef jako blagohotno pozdravil misel o grajenju zavodov in knezoškofa dr. Jegliča zagotovil vse svoje naklonjenosti. Kaj je rekel papež Leon, povedali smo že zadnjič. Jako smešen korak storilo je tedaj dvoje liberalnih občinskih svetovalcev ljubljanskih, ki je šlo škofa prosit, da naj se premisli, če ne, . . . kakor pravi „Narod“, se organizuje odpor proti škofu. Odpor naj bi bili občinski odborniki rajše napravili proti onim mladeničem, ki so v „Narodnem Domu“ tajili krščanstvo. Knezoškof je prav odgovoril, da so ga prišli prositi prepozno. Mi pa pravimo: Žabe, bežite s tira, da vas ne bo vlak povozil!

Zopet grof-tujec! Konceptni praktikant pri tirolskem namestništvu grof Sebastijan Giovannelli je imenovan koncipistom pri deželni vladi v Ljubljani. Baron Hein ljubi grofe, naj znajo slovenski, ali pa ne. Dolžnost Njega vzvišenosti barona Heina bi pa bila, paziti na to, da dobi uradnikov, zmognih obeh deželnih jezikov!

Čudna poročila o odlikovancih. Te dni so na slovesen način dobili razni odlikovanci na Kranjskem svoja odlikovanja. „Laibacher Zeitung“ poroča vedno tudi o slovenskih odlikovancih, da so svoje govore zaključili „mit einem dreimaligen „Hoch!“ auf den Kaiser“. Ta poročila so lažnjiva. Zakaj se nam v „Laibacherici“ usiljuje nemški „Hoch“, kakor da bi bila vsa dežela nemška? Naši ljudje so cesarju zaklicali „Slava!“ ali pa „Živijo!“ in to naj se pove, tudi če pri tem trpe ušesa kake ekselence.

Potres smo imeli v Ljubljani v četrtek zjutraj ob 3 uri 27 minut. Nekaj ljudij je vzbudil iz spanja. Čutili so ga tudi okoli Ljubljane.

Kranjska deželna vlada in sodišče. — Ko se je vladno poslopje v Ljubljani zidalo, se je uporabljal gramoz iz zidovja starih podrtih hiš, kar je po stavbinskem zakonu prepovedano. — Občinski svetnik dr. Hudnik je grajal tako protipostavno postopanje v občinskem svetu ljubljanskem. Zaradi tega je tožil zastopnik deželne vlade dr. Hudnika zaradi razžaljenja časti. Prvi sodnik je obsodil obtoženca na globo 40 gld., a vsklicno sodišče ga je oprostilo, priznajoč, da je imel pravico kot občinski svetnik pravno

protipostavno postopanje deželne vlade grajati. Ta dogodek nas uči, da je i deželna vlada zakonu podrejena in da so avstrijski sodniki ne odvisni.

„Kolosalen“ uspeh, tako se nam piše, je imela veselica „Čitalnice“ v Ljubljani na pustno saboto kakor piše „Slov. Narod“. Bilo je tam 180 oseb (resnično 150) in plesalo je četvorko 14 parov. — To je resnično kolosalno! In za to kolosalno zabavo plača 400 društvenikov po 18 gld. društvenine na leto. To je pa res kolosalno, da si pusti izvestna „elitna“ gospoda, ki vedno bije po žvenku v žepu, plačati veselico. Bi li ne bilo bolj pametno podariti dar za kulturne ali dobrodelne namene, kakor za 14 parov plesajočih — „razvalin“.

V občinskem svetu ljubljanskem se je v četrtek župan Hribar strašno razjezil nad „Slovincem“, ki je braneč „Ljudsko posojilnico“, povedal, da je v nevarnosti prav za prav „Mestna hranilnica“, ker se mesto tako zadoljuje, da se o aktivih ne more govoriti. Župan je zatrdil, da v finančnem oziru mesto jako dobro stoji! Občinski svet je nato na predlog dr. Hudnika izrekel „Slovincu“ svoje „zaničevanje“, a pameten človek je pričakoval od dr. Hudnika, da bode okrcal tudi „Slov. Narod“, ki je to gnjusno polemiko pričel. Župan je tudi povedal, da se bode novi mesarski most tedaj gradil, ko se bode pričelo osuševanje barja. — Do 1. maja t. l. bodo odstranjene vse barake. — Stroški za most pri Štefanji vasi so poskočili od 800 gld., zabeleženih v proračunu, na 1292 gld., ne da bi bilo iz aktov razvidno, zakaj. — Zadržuga pekov je prosila, naj se opusti prodaja kruha v vežah in na trgih. Prošnjo se je odbilo. — Zid okolu cerkve sv. Petra se bode podrl, prostor pa bode mesto tlakovalo. — Zgradba vojaškega skladišča velja 44.457 gld.

Zakaj pač to? Piše se nam: Duhovščina na Kranjskem je priznana rodoljubna, zato se nam uprav čudno zdi, zakaj je na „Katoliški bukvarni“, ki je skoro izključno namenjena samo njej, še vedno nemški napis. „Katoliška tiskarna“ ima samoslovenski napis, naj ga dobi tudi bukvarna! V „Katoliški družbi“ menda ni nobenega Nemca, pa je vendar čitati na pečatniku tudi „Katolischer Verein für Krain“. Sedaj so novi časi. Proč s staro nemškutarijo!

Birme v ljubljanski škofiji l. 1899. bodo v drugi polovici aprila: v dekaniji postojinski in trnovski, v drugi polovici meseca maja: v dekaniji ljubljanski, v drugi polovici meseca junija: v dekaniji idrijski, meseca avgusta: v dekaniji moravski, in meseca septembra: v dekaniji vipavski.

Novo ulice? Neki prodajalec premoga v Ljubljani ima na vozu desko z napisom: J. P. slomski ulice. Za Boga svetega, kdo tako govori? Saj pravimo vendar Slomškove ulice. Piši, kakor govorimo, ali pa naj vrag kupuje tvoj premog!

Iz Selo se nam piše: Da ne bo kateri bralec „Slov. Lista“, mislil, da smo Selčani z dopisi „Slov. Naroda“ v kaki zvezi, omenim tukaj, da v „Narodu“ navedeni dopis „Iz selške doline“ ni bil iz Selc in bržkone tudi ne iz selške občine. Dopisnik naj se zgor Selc išče. Selška občina, oziroma občinske volitve v selški občini nimajo z železniškim konsumnim društvom nič opraviti ter nas prav čisto nič ne brigajo sklepi tega društva. Skoraj smešno je, kako skuša dopisovalec občinske volitve v Selcih s projektiranim škofovskim zavodom v dotiko spraviti. Omenim naj še, da so občinske volitve v selški občini končane. Š.

Iz Železnikov se nam poroča: Čast zahteva, da odgovorimo dopisniku v „Slov. Nar.“, ki poroča, kako plačujemo pri nas desetino za knezoškofovi gimnazij. Vsakdo ve, mi in tudi oni „Narodov“ dopisnik, da se pri nas še ni nič pobiralo, še manj pa plačevalo za škofovske zavode. Liberalce sicer lahko naštejemo na prste, kar jih je v selški dolini, in še te je lahko sram, če pišejo v umazani liberalni list, če pomislijo, da so bili vendar njihovi roditelji najboljši kristjani in zvesti otroci katoliške cerkve. Ako je pa tukajšnje kon. društvo sklenilo, prispevati za omenjene zavode, to dopisnika

prav nič ne briga, ker njegovega ne bo pri tem vinarja. Ko bi se pa mogli z našo dividendo takoj ustanoviti ti zavodi, pa vemo, da bi jo vsi društveniki rade volje pustili, in tudi pri tem bi ne bili nič škodovani naši liberalci, ki gledajo le na svoj žep. Vsak prostovoljno in po svoji moči žrtvuje za dobrodelne namene. Tako tudi v Železnikih. To priča podružnica sv. Cir. in Met., in vedeti bi moral tudi šefredakter „Sl. Nar.“, koliko smo žrtvovali za „Narodni Dom“. Veselili smo se dneva otvoritve tega hrama, a bilo nam je to veselje odrečeno. V škofovske zavode bomo pa smeli peljati sinove brez salonskih oblek. Bog daj, da bi se ti zavodi kmalu ustanovili!

Iz krške škofije pišejo „Naši Slogi“: Radostno opažamo, da se v krški škofiji stvari obračajo na bolje ter da je ta toli proganjana in tlačena duhovščina našla pravega pastirja in skrbnega očeta v osebi presvetlega škofa dra. Mahničarja. V zadnji številki „Acta Curiae“ čitamo razpis natečaja za izpraznjeno arcipreturo v Čresu in kanonikat v Krku. V isti številki tega diecezanskega lista pozivlje presvetli škof mlado duhovščino, naj se pripravi na župniške izpite, ker da namerja popolniti stalno vsa mesta dušnobrižniška, ki se upravljajo sedaj le provizorno. Uverjeni smo, da svojo nadarjeno in na tak način zadovoljeno duhovščino presvetli škof povzdigne in preporedi starodavno škofijo krško.

Samonemške šole v Slovenjem Gradcu ne bo. Nemške sanje je podrlo upravno sodišče, ki je potrdilo, da ima naučno ministerstvo prav, da ne pripusti izločiti Slov. Gradec iz šolskega okraja. V utrakvističnih šolah je zadostno preskrbljeno tudi za vzgojo nemških otrok.

Na Slatini je imelo zadnjo nedeljo tamošnje politično društvo zborovanje, na katerem je govoril tudi deželni poslanec dr. Jurtela. Mnogoštevilni poslušalci so z navdušenjem odobraval poslančev govor, posebno ko je izrekel geslo: „Proč od Gradca!“ Nemce ta klic jako boli.

Pustni torek v Trstu je bil prava slika tržaških razmer. Pred raznimi laškimi kavarnami je došlo do hudih spopadov med socialisti in Lahoni. Kozarci so leteli kar križema. Mej maskami, ki so se vrvile po Corsu, je bilo opaziti voz, na katerem so bili otroci z rudečimi kapicami, v sredi so pa držali zastavo, na kateri je bilo čitati „Demografija socijale“. Za to skupino se je vozila v kočiji družba znanih tržaških socijalnih demokratov z neko socijalno-demokratsko „pisateljico“. Prav imajo, da so šli s svojo zastavo med — maskare. Tam je njihovo polje!

Razstava arhitekture in inženerstva v Pragi. Srečke efektne loterije te razstave dobivajo se po 50 kr. v prodajalnici predsednika mestne hranilnice ljubljanske, g. Vasa Petričiča. Glavni dobitok je v vrednosti 25 000 kron, vseh dobitkov je 2000 v vrednosti 100.000 kron! Žrebanje bode dne 22. maja 1899. Prodajo sreček je prevzel imenovani rodoljub brez vsake lastne koristi, in naša dolžnost je, da se bratom Čehom tudi bratski odzovemo, kakor tudi oni nas nikdar ne zapuščajo.

Nemška šola v Gorici dobiva mestno podporo. Proti slovenski mestni šoli pa se vodi naj-srditejši boj. Lahki ne pripoznavajo Slovincem v Gorici. „Laška“ pa Gorica vendar le ni, če nemška šola dobiva mestno podporo.

Izum Slovenca. Ključavničar Gregor Jerman na Ljubnem v Savinjski dolini, doma iz Kamnika, je po 40letnem trudu izumil najnovejši stroj. Suče se brez para, vode ali ognja, ampak le na podlagi teže in na čuden način sukajočih se krogelj. Bil je pa nepreviden in izdal je svojo tajnost drugim, ki jo bodo skoro gotovo izkoristili Če je le res!

Na celjskem kolodvoru imajo prav prijetnega portirja Kdor ga slovenski ogovori, temu mož zarentači, da je „a Wiener“, pa da se v Celju nemški govori. Dobili smo pritožbi da je preteklo soboto, kar dva potovalca osrečil s tako postrežljivostjo. Ali se res ne more take „gemütlich Wienerje“ malo počesati?

Drobne novice. Na Primorskem pri Kranju se je ustanovila kmetijska podružnica. — Novo župnijsko cerkev bodo pričeli letos graditi v

Šmartinem pri Litiji. Denarja za zidanje imajo zagotovljenega že 101.561 gld. — Minolo leto so v postojinskem okraju pogozdili 111 hektarov Krasa.

Slovensko gledališče. V nedeljo so ponavljali „Rokovnjače“. Gledališče je bilo popolnoma razprodano. — G. Aškerc je sežgal Schillerjeve „Razbojnik“, — was willst du mehr, mein lieber Govekar! Trara, bum, bum! Görlitzova burka „Trije pari črevljev“ je ugajala občinstvu, sodeč po priznanju. Predstava v ljubljanskem narečju je „od muh“. G. Polakova nas je v ulogi rezolutne mojsterice Lenke zelo zabavala. — V zadnji številki je bil natisnjen popravek g. F. Govekarja. Ker sem se na pristojnem mestu vnovič informoval, vzdržujem svoja očitavanja popolnoma. Uprava vojaške godbe ni bila pravočasno po gledališkem tajniku obveščena o premembni repertoarja. m.

Za „Slovenski List“ nam je poslal „Hribovec“ 10 gld. Hvala!

Društva.

„Slovenskega planinskega društva“, redni občni zbor se bode vršil v ponedeljek dne 20. svečana t. l. v gostilniških prostorih „Narodnega Doma“. Začetek ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu je: 1.) Ogovor načelnikov. 2.) Poročilo tajnikovo. 3.) Poročilo blagajnikovo. 4.) Poročilo računskih preglednikov. 5.) Volitev odbora in računskih preglednikov. 6.) Raznoterosti. Omenja se, da se odbor voli za dobo treh let. Zadnja volitev odbora je bila pred tremi leti in je tedaj pri zgoraj navedenem občnem zboru zopet na dnevnem redu. Člani se uljudno vabijo.

Nov „Sokol“. V Solkanu se je 5. t. m. vršil ustanovni shod „Solkanskega Sokola“. Zbora se je udeležilo nad 40 slovenskih mladeničev. Načelnik ustanovnega odbora je gosp. Premru.

Moško pevsko društvo „Kranj“ v Kranju priredi v nedeljo dne 19. svečana 1899. l. ob 3. uri popoldne izvanredni občni zbor v prostorih moškega pevskega društva „Kranj“. Dnevni red. I. Dodatek novih točk k pravilom. II. Slučajnosti.

Zahvala slav. vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda. Nižje podpisano vodstvo pomožne šole v Krkavcih (Istra) se iskreno zahvaljuje slav. vodstvu naše dične družbe sv. Cirila in Metoda, ker je blagovolilo poslati ubožni šolski deci 40 izvodov raznih prepotrebni samoučil in poleg denarno pomoč v znesku 20 gld. Bog plačaj vsem dobrotnikom! Sveta apostola Ciril in Metod naj pa podpirata našo velezasluzno družbo v delu za obstanek, prosveto in srečo milega slovenskega naroda!

Vodstvo pomož. šole v Krkavcih.

Razne stvari.

Rusi in Slovenci. „Nov. Vr.“ dobiva vest z Dunaja, da ondotni Slovenci hočejo prirediti vseslovensko proslavo Puškina. Akademsko društvo „Slovenija“ je že poslalo dotični poziv vsem slovenskim akademskim društvom na Dunaju.

Proti Goethejevemu spomeniku se je uprl znaten del prebivalstva v Štrasburgu. O Goetheju pišejo razni ondi izhajajoči listi tako-le: „Čemu treba Goetheju spomenika, in pa to celo v Štrasburgu, kjer je opeval „Lili“ ter dvoril „Frideriki“, a ko je potolažil svoje strastno poželenje, tedaj je obe sramotno ostavil. Tako je delal Goethe od svojega 13. do 80. leta; in tako podli človek naj bi imel v Štrasburgu spomenik? Ta brezznačajni lopov, kateri je onečastil in zapeljal nešteti nedolžni žensk! Prav tako ničvreden je bil Goethe kakor patrijot. Ko so se drugi bojevali, ko so branili nemško državo pred sovražnikom, se je slavljeno Goethe — zabaval“. „Narod“ vsklikne k temu prav duhovito: „Zopet nov dokaz, da so klerikalci povsod jednaki, da nimajo nobenega smisla za umetnost“. Hvala lepa za tako umetnost! Sedaj vsaj vemo „Kaj je lepo?“ Bežati, kadar je domovina v nevarnosti!

Na Dunaju so v mestni hiši otvorili „Rathauskeller“. V četrtek so se v kleti stekli nemški nacionalci in antisemitje. Nemški nacionalci hočejo s škandali provzročiti, da se klet zapre.

Najnovjše vesti.

† **Ivan Kunšič.** Z Dunaja nam je došla pretresljiva vest, da je ondi sredi svojih študij umrl modroslovec Ivan Kunšič. Legel je tako v zgodnji grob jeden najbolj talentiranih in pridnih mladih mož, kar jih obiskuje vseučilišča. Pisal je mnogo dovršenih znanstvenih razprav v razne liste in večji njegov spis je ravnokar vsprejela „Slov. Matica“. Pečal se je posebno s slavistiko in bivajoč v Pragi in Lvovu zasledoval je bistro kulturne pojave bratskih nam narodov ter Slovence seznanjal z njimi. Našemu listu je bil prijatelj in zvest sotrudnik do danes. Počivaj v miru blaga duša!

Proti Slovencem! Današnji „Grazer Tagblatt“ pozivlje, naj graški gospodarji zapode iz službe vse uslužbenice slovenske narodnosti, da ne postane Gradec tako slovenski, kakor se počehuje Dunaj. Nemci se boje že sedaj 25.000 graških Slovencev, dasi nimajo ti še nobene organizacije.

Deželnozborna volitev v Gorici je Lahe jako skrbela, ker bi se proti nameravanemu kandidatu Židu dr. Luzzattu utegnili združiti Slovenci in avstrijsko misleči Italijani. Na mestu Luzzatta so sedaj postavili dr. Kamilla pl. Eggerja.

Iz Opatije je došla ta le brzojavka: V Veprincu, ki je doslej prednjačil v boju proti slovenski stvari, so v I. razredu pri obč. volitvah, zmagali naši. Slava!

Umestna naredba. Pravosodno ministerstvo je ukazalo sodiščem in državnim pravdnictvom, da naj se preiskovalni zapor le tedaj upelje, ako se ujema kazensko-pravni razlogi za zapor s poizvedbami o materialnem in socialnem položaji onega, katerega je vsprejeti v preiskovalni zapor. Pri izvršitvi te ministerske naredbe bodo pa delovale ne le sodišča prve stopnje temveč tudi višja sodišča, ki bodo razsojala o dotičnih pritožbah. Pravosodno ministerstvo je ustreglo s to naredbo silni potrebi, ki se i v naši najožji domovini zelo občutljivo kaže!

Iz hrvatske opozicije. Baron Rukavina je položil toliko čast predsednika kluba stranke prava, kolikor kluba koalirane opozicije. V izjavi označa kakor vzrok svojem koraku to, da se mu vidi nastopanje stranke in vse inteligencije naroda premlačno in premalo odločno. Sicer pa ostaja zvest stranki prava in jo hoče podpirati.

† **Feliks Faure,** predsednik francoske republike, je v četrtek zvečer ob 10. uri umrl v Parizu, zadet od kapi. Ob 9 uri dopoldne je Faure še predsedoval v ministerskem svetu. Slabosti so ga obšle, ko je proti večeru podpisaval akte. Čutil je takoj, da bode umrl ter se ganljivo poslovil od svoje rodovine. Zada je njegove besede so bile: „Odpuščam vsem, ki so me kdaj žalili“ Danes voli kongres v Versaillu novega prezidenta. Kandidatje so: Cavaignac, Freycinet, Dupuy, Méline, Loubet, Bourgeois, Deschanel in Constans. Faure je bil šesti predsednik republike in prvi, ki je umrl naravne smrti. Faure je bil izučen usnarstva. V veliki kožarni v Havru je bil navadni pomočnik. Ondi se je oženil s hčerjo tovarnarja, ter je tako zabogatel. Pozneje si je z ladijami pridobil precejšnje premoženje. Bil je splošno priljubljen. Stal je ob zibelki francosko-ruske zveze. Francija je zgubila svojega predsednika v trenutku, ko Dreyfussova afera vedno bolj razburja duhove, vendar se nadejajo listi, da Faurejeva smrt ne bode dala povoda prekucijam. Pogreb bode v četrtek. V Parizu se pričakuje k pogrebu tudi rusko deputacijo.

Sedanje agrarno gibanje.

Po češki razpravi dr. Cir. Horáčka priredil D. (Konec.)

Agrarno gibanje se pojavlja v raznih oblikah in zasleduje razne cilje. Najkrotkejši način, s katerim kmetijstvo lahko brani svoje koristi, je načelo samopomoči bodisi individualne

ali asocijativne. Individualna samopomoč se kaže najbolj v pomnoženem umnem načinu gospodarjenja. Sem se prišteva ne le najuspešnejše izkoriščanje zemlje in porabljanje vseh modernih tehniških in kemičnih iznajdb temveč strokovna in komercialna izobrazba posameznika. Seveda je drugo vprašanje, kako in koliko more naš mali kmet ustrezati tem zahtevam. Ne sme se pozabiti, da vsako interezivnejše gospodarstvo stopnjuje i potrebo melioracijskega kapitala, a tega kmet nima zaradi današnje uredbe melioracijskega kredita. Vrhu tega pa je še načelni ugovor. Vsaka melioracija stopnjuje proizvodjalne stroške, ki pa rasto razmeroma hitreje nego zemljiški dohodki. Pri rastočih žitnih cenah, kjer se denarni dohodek stopnjuje v isti vrsti, kakor naturalni dohodek, je seveda meliorovanje uspešno. Brž ko pa žitne cene padajo, tako, da denarni dohodek zaostaja za naturalnim dohodkom, ali je celo stacionaren, donaša kmetu vsak prehod od manj intenzivnega proizvodjanja k intenzivnejšemu le izgubo. In tako vidimo koncem XIX. stoletja v preobljudeni Evropi prečuden pojav, da čim intenzivnejši je način poljedeljskega proizvodjanja, tem več je žita na trgih, tem bolj pada njega cena, tem manjši je zemljiški dohodek in tem manjši dobiček prinaša intenzivno gospodarstvo. Torej je jasno, da ima pri padlih cenah žita individualna samopomoč i tam, kjer je sploh mogoča, svoje meje.

Važnejšo vlogo v agrarnem gibanju igra združevalna samopomoč; seveda more to biti samo prostovoljno združevanje, ker bi sicer ne imelo samopomočnega značaja. Samopomočno združevanje od časov Schulze-Delitscha pa do naših dni je bilo jako priljubljen konjček ekonomskega liberalizma. Delavci, katerim se je obetal delež pri dobičku, bi naj postali sotovarnarji, obrtniki naj bi se združevali v velezavode, združeni naj bi bili mali kmetje pa mogočni veleposestniki. Razdrobljeni brezbrambeni mali kmetovalci naj bi postali močan gospodarski subjekt, ki bi lahko dobival kredita, ki bi gospodaril na racionalni način, razdelil si delo in ki bi imel znatne administracijske komercialne sposobnosti. Zares prekrasna perspektiva, samo, žalibog, da se je i tu pokazalo, da je vsaka teorija siva. Tiste plamteče nade na razcvit bodočih proizvodjalnih društev se niso vresničile niti na agrarnem, niti na kakem drugem polju. Le kar se tiče organizacije kredita in deloma tudi nakupovalnih društev, le tu lahko kažejo samopomočna društva znatne uspehe; pokazalo pa se je, da je oblika samopomočnega združevanja nesposobna za proizvodjanje imetkov. Človeški značaj, zlasti egoizem, brezbriznost, da celo nepoštenost, in gospodarske razmere same so nepremagljive ovire tega načina proizvodjanja. Osobito v poljedelstvu imajo samopomočna društva le postrank pomen kot društva za nabavo semen, mrve ali strojev, ali kot skladiščna društva za prodajo žita ali sladkorne pese na debelo, kot kreditna in produktivna za druge krajevne potrebe (mleko, sir, sadje). V teh strokah bo misel samopomoči vedno blagodarno učinkovala na gmotno napredovanje kmetijstva; toda agrarno krizo hoteti razluščiti jedino le s samopomočjo in z njo odstraniti ves spleteni vozle vzrokov in razmer, ki so povzročile agrarno krizo, je nespametno.

Drugačno obliko pa dobi asocijativna misel, če neha biti fakultativna, in če postane obvezna institucija. Tu je načelna izpremamba. Združevanje stopi tu iz svojega zasebnopravnega okvirja in dobi javnopravni značaj; to, kar je bilo doslej le prostovoljno društvo, združenje, odvisno od slučaja, ki se je lahko razdružilo kadarkoli, postane trdna stanovska organizacija. Interes celega stanu, in to ne le gmotni, temveč i nravnostni, postane namen te družabne oblike in ni dvoma, da bi ta interes v širokem, avtonomnem in od kontrolne državne moči skrbno omejenem torišču njegovem bil dovolj varovan. To je važni pomen javnopravnih organizmov, naj se že imenujejo kmetijske zbornice ali kmetijska društva, samo da temelje v principu obveznosti.

Liberalizem seveda vidi v takih organizmih nevarnega sovražnika ne le svojega individuali-

stičnega gospodarskega naziranja, ampak i sovražnika najmočnejšega svojega zaveznika, denarnega kapitalizma. Odtod oni strastni boj, ki ga bijejo vse liberalne stranke proti obvezni stanovski organizaciji, bodisi v poljedeljski ali v obrtniški stroki. Toda nič manjši ni nasprotovanje liberalizma zoper vsako reformo agrarnega zakonodavstva, da, zoper agrarno zakonodavstvo sploh. On ne priznava globokega notranjega razločka med nepremakljivo zemljo in predmeti premakljive trgovine ter se ustavlja vsakemu posebnemu zakonu, naj si je na obrambo kmetijstva ali obrtništva ali delavstva. Bilo bi to razžalenje veličanstva svobode, seveda svobode gospodarski močnih za potlačenje gospodarski slabih. Zato se bore od liberalne stranke, ali kakor se doneče nazivajo „svobodomiseln“, proti vsakemu zakonodavnemu poskusu obveznosti kmečke zemlje; proti upravi zemljišč srednje velikosti, ki bi se ne mogla zadolžiti niti deliti, proti kmečkemu intestatnemu dediškem pravu, proti kmečkim fidejkomisom i proti vsem modernim oblikam agrarnega zakonodavstva, katerih namen je, onemogočiti pogubni vpliv denarnega kapitala na nepremakljivo zemljo, oborožiti srednji kmečki stan ne le proti zunanjim nesrečam, temveč i zoper notranji socialni razkol, kateremu se posameznik vzlic vsi svoji marljivosti in varčnosti ne more ubraniti; ohraniti konečno gmotno eksistenco kmeta in njegove rodbine i tam, kjer je kriza že dosegla patologični značaj, in kjer bi bilo uničenje posameznika po današnjem individualističnem zakonodavstvu neizogibno. Ta velikanski namen imajo tisti razni predlogi postav o posebnem dediškem nasledstvu na kmečkih posestvih srednje velikosti, o prisilnih kmečkih društvih, s katerimi bi se moralo začeti pri nas agrarno gospodarstvo. Žalibog, da zakoni ali niso bili izvršeni ali pa počivajo v trdnem spanju v komisijah deželnih zborov in osrednjega parlamenta ali pa so se celo preklicali. Našel se je politični značaj v njih centralizujoči tendenci. Toda deželni zbori sami, ki tako ljubosumno branijo svojo avtonomijo v agrarnih zadevah, bi se lahko odklovali v tej smeri z zelo problematičnem delovanjem. Vzrok seveda tiči globje. Današnje, narodne politike presite in po liberalni šabloni vzgojene politične stranke nimajo smisla za socialno organizacijska vprašanja, ki sploh segajo daleč izven ozkega kroga njih mislij; zato imajo tem manje sposobnosti, njih rešitve se udeleževati s pozitivnem delom. Na plitvi gladini plavajoč, si ali zatiskajo oči pred grozečim razkolom, glodajočim v vseh vrstah in stanovih družbe, ali pa hočejo zdraviti težko notranjo bolezen z dilentantizmom zarjavelih obližev davno že umrlih idej.

Toda niti današnje čisto strokovne organizacije, dasi je njih delovanje za praktični napredek poljedelstva pri nas v vsakem smeru jako zaslužno, se ne morejo pohvaliti s prevelikimi uspehi, kar se tiče inicijative reformno agrarnega zakonodavstva.* Težko je določiti, ali je temu vzrok okorna njihova sestava ali vladajoči politički liberalni toki; značilno je za naše nezdrave razmere, da je razdelujoča sila, s katero se cepi delo v tako eminenti socialno-ekonomski organizaciji, kakor je n. pr. poljedeljski svet — narodnost. In vendar — kako ogromne in obema narodnostima skupne druge razločke imamo, zlasti socialne razlike med vrstami živečimi se s poljedelstvom od posestnikov prostranih latifundijev pa do poljedeljskega delavstva. Prvi kavalirji države z milijonskimi dohodki so zavarovani z vezjo fidejkomisov za vedno proti zadolženju, premožni podripski in polabski zemljani, pravi poljedeljski sit venia verbo tovarnarji in veletrgovci — časih kot upravni svetovalci akcijskih sladkornih tvornic i v resnici — imajo dohodke kot bogati meščani, zraven teh so pa južnočeški kočarji, ki imajo po nekoliko korcev, ki se upirajo in ubadajo od zore do mraka s celo družino na kamnitem ovisišču in krompir-

* V tem smeru se zlasti odlikuje s čilostjo „Osrednja gospodarska družba“, ki je zadnji čas podala deželnemu zboru peticijo, ki se opira v svojem temelju in na nekterih mestih doslovno na spis „Prispevek k agrarnemu vprašanju“ v Pragi 1894.

jevišču; vse te poljedelske vrste, ki imajo sicer v razmerju napram ostalim stanovom mnogo skupnih interesov, še več pa med seboj različnih in naravnost se križajočih, so zvezane v jedno tesno organizacijo interesov, katera sestava pa seveda v resnični obrambi ne more ustrezati. Ekonomskega napredka nujna posledica je potrebna razlikovanja; tam pa, kjer so nasprotujoče si koristi siloma združene v jeden organ, je vsak napredek že s tem izključen. To se da opaziti i na večinah modernih parlamentov, zlasti če je temelj volilne pravice visok census. Njih briga za ekonomsko-socialna vprašanja je minimalna, vse izčrpuje visoka politika in v državah z raznimi narodnostmi narodnostna politika. In vendar je danes prva naloga parlamenta, če hoče izpolnjevati svoj namen, da bi posejal dejansko in iniciativno v ekonomski razvitik družbe, da bi temu razvitku pripravil pot s svojo zakonodavsko močjo in izravnal socialna nasprotja.

Da današnji parlamenti tem važnim nalogam ne ustrezajo, to dobro čutijo vse s sedanjimi razmerami nezadovoljne vrste, in odtod izvira tudi ona instinktivna težnja, da hočejo imeti v zakonodavnih zborih kar največ zastopnikov. To ni samo osebna častiželjnost ali celo prevzetnost, ki spravlja na površje kmečke in obrtniške candidature, ki agituje na volilnih shodih in nastopa proti preživelim političkim strankam z novimi gesli in programi, pač pa je to močni notranji pritisk globokih tokov, ki v dosedanjih političkih sestavah ne vidijo prave podobe svojih teženj in interesov. . . . In vladajoče politične stranke dobro slutijo, da je njih eksistenca prav v temeljih svojih v nevarnosti. Odtod njih načelni boj proti vsakemu gibanju, ki izvira iz ekonomsko-socialnih vzrokov. Kakor je za časa Schulze-Delitscha buržoazijski liberalizem z vso silo pregovarjal delavstvo, da je njegova rešitev jedino v samopomoči na ekonomskem polju, in da je vsako stremljenje za izboljšanjem po političkem poti pogubonosno zanje, tako ne manjka niti dandanes glasov, ki zaprisegajo in rote obrtništvo in kmetijstvo, naj se ne da zapeljati od nevestnih agitatorjev na politička tla. Pa kakor je bilo to kričanje zaman takrat, tako je i danes brezupno. Kmetje vedo, da današnje politične stranke, in naj sedi v njih še več kmetov po rojstvu, po preteklosti in programu, ne razumejo njihovih interesov in jih razumeti ne morejo; zato si prizadevajo, da bi volili v parlament, ki odločuje s svojimi zakoni o njihovi usodi, može svojega mesa in svoje krvi, v kolikor je to vsled nedovršene današnje organizacije volilnih redov sploh možno. In ti može naj bodo spredna straža novih oblik zakonodavnih zborov bodočnosti, ki bodo na mesto današnjih nerodovitnih političnih bojev delali v prvi vrsti za razluščenje kulturno in ekonomsko-socialnih vprašanj. Stara struktura družbe se preraja, in ako hoče biti parlament pravi izraz narodovega zastopništva, se mora i v njem zrcaliti odsev novih mislij in novega gibanja. In iz tega stališča pravega napredka lahko pozdravljamo čilo južnočeško agrarno gibanje kot zarjo nove dobe.

Listnica uredništva: G. D: Ali bode poslal L. P. Kaj M? — G. F. Prosimo nadaljevanja. — Brno: Uvod črtali, ker so bili najnavadnejši pojmi. Drugič porabimo, kakor želite. Oprostite! — Kropa: Čakamo ugodnega trenutka. Stvar ni nujna — Celje: Priporočamo se! — G. dopisniku iz Štajarskega: Prosimo često kaj! — G. Sch. na Dunaju: Priobčimo, Malo potrpljenja!

„Narodna kavarna.“

Jutri v nedeljo

19. svečana 1899

vojaški koncert.

Začetek ob 1/28. uri. — Vstop prost.

K obilni udeležbi vabi

z odličnim spoštovanjem

Fran Krapež.

Pošten mož,

oče peterih otrok, ki je zgubil službo vsled strankarske nestrpnosti svojih gospodarjev,

išče službe.

Mlad trgovec,

ki ima hišo, in svojo prodajalnico v dobrem kraju v Vrbovskem na Hrvatskem, 27 (3-2)

— želi poženiti se —

s kako Slovenko, ki bi hotela iti na Hrvatsko in ima nekaj svojega denarja. Znati mora pisati, dobro računati, stara naj je okoli 26 let in iz dobre družine. Pisma s fotografijami se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Tajnost zajamčena.

21 (48-3)

Šiviljo išče „Naša Straža“.

za obrnejno mesto. Svoje stroke mora biti popolnoma večša ter navdušena Slovenka. Izhajala bode sijajno. 26 (3-2)

Podpisani usojam si slavnemu p. n. občinstvu, zlasti gospodom trgovcem uljudno naznaiti, da sem otvoril v Ljubljani

zavod za snaženje
stanovanj in oken.

Prevzemam v snaženje izložbena in sobna okna ter likanje sob. Tudi cele nove stavbe prevzemam v temeljito očiščenje, istotako tudi javne zavode in urade.

Samo dopisnica na moj naslov zadostuje, da pridem takoj. 17 (3-3)

V obilni obisk se priporoča

Peter Matelič
Martinova cesta 81.

Jernej Čermelj

trgovina z južnim sadjem in zelenjadjo v Ljubljani, Semeniško poslopje, za vodo nasproti mesarjem

se priporoča prečastiti duhovščini, cenj. gospodinjam, sploh slav. občinstvu v nakupovanje vsakovrstnega, vedno svežega

južnega sadja in zelenjadi,

limon, pomaranč, karfijol, dateljev, razne solate, orehovitih jedrc, jabolok, česnja, čebule, fig itd. itd. 14 (5-4)

vse v največji izberi in razne kakovosti po nizki, blagu primerni ceni. Pri odjemanju večje množine pošljem blago rad na dom. Vnanja naročila preskrbim točno z obratno pošto.

Prodajam blago na drobno in debelo.

Gabr. Piccoli,

lekarnar „pri angelu“,

dvorni založnik

Nj. svetosti papeža Leona XIII.

v Ljubljani,

Dunajska cesta,

Brezje na Sp. Štajarskem, 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta Vasa tinktura za želodec, katero je rabila že cela moja hiša z najboljšim uspehom, res najboljšo sredstvo zoper želodčne in tudi maoge druge bolezni, se Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu kateri me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno skatljico tinkture za želodec z 12terimi steklenicami in jeden lonček Glicerine Crème.

S spoštovanjem

Tomaž Dobek,

Posljite mi s poštnim povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 steklenic izvrstne »želodčne esence«, ki se rabi z najboljšim vspehom.

Jožef Černko, župnik,
Vuhred. — Štajarsko.

Posljite mi s poštnim povzetjem 12 steklenic Vaše želodčne tinkture. Naš g. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporoča in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem

Ivana Vidas
pri Sv. Martinu, p. Sv. Nedelja,
S. Domenica d' Albona, Istria.

Preselitev kovaškega obrta!

P. n.

Usojam si javljati cenjenim svojim dosedanjim naročnikom in slavnemu občinstvu, da bodem dne 8. februarja t. l. premenil svojo dosedanjo delavnico v Gradišči št. 10 in se preselil v svojo lastno hišo

nasproti tobačni tovarni, Tržaška cesta št. 23.

Priporočam se tudi nadalje prav uljudno v obilo naročbo za vsa v to obrt spadajoča dela, zagotavljač točno in dobro postrežbo po najnižji ceni.

Velespoštovanjem

Fran Belic
kovaški mojster.

19 (3-3)

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

28

prešano opeko za zid
navadn opeko za zid
ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.